

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОГА ГРБА, ЗАСТАВЕ И ПРАЗНИКА ХЕРЦЕГ НОВОГ

На основу члана 22 Закона о локалној самоуправи („Сл.лист ЦГ“ бр.2/18) општина може имати симболе и празник. Облик и садржина симбола прописују се статутом општине. Симболи имају садржаје који одговарају историјским, културним, природним и другим обиљежјима општине и не могу бити у истовјетном или модификованом облику са државним симболима, симболима припадника мањинских народа и других мањинских националних заједница , нити са државним симболима других држава, или са знаком политичке партије , привредног друштва, установе, другог правног лица или организације. На одредбе статута којима се утврђује облик и саджина симбола и празник општине, сагласност даје Влада Црне Горе.

Како је чланом 201 Закона о локалној самоуправи прописано да су општине дужне статуте и друге опште акте ускладити са овим законом у року од шест мјесеци Општина Херцег Нови је приступила изради новог Статута општине.

Предлог грба и заставе Општине Херцег Нови у складу са чланом 22 став 4 Закона о локалној самоуправи садржи историјска, културна и природна обиљежја Општине Херцег Нови. Предложени симболи Општине Херцег Нови су оригинална и аутентична креација те у њима нијесу садржани истовјетни или модификовани облици државних симбола, симбола припадника мањинских народа и других мањинских националних заједница, симбола других држава, знакова политичких партија, привредног друштва, установе, другог правног лица или организације.

Предлог грба Херцег Новог представља унапређење постојећих симбола и сачињен је у духу позитивне хералдичке праксе која је овладала у Црној Гори кроз примјере обликовања нових грбова Подгорице, Бара, Будве и Котора, који уважавају сва правила муниципалне (градске) хералдике која се примјењују на тлу Европе и осталим континентима који баштине европске цивилизацијске тековине.

1. ХЕРАЛДИЧКИ ОПИС ГРБА -БЛАЗОН

Грб Општине састоји се од хералдичког троугаоног штита плаве боје на коме је сребрна каменом озидана кула са грудобранским круништем, окулусом и вратима отворених пољем, смјештена између два сребрна крина. Изнад штита је златна бедемска круна са три мерлона. Штит придржавају два златна грифона у усправном положају ослоњени шапама на златну ленту плавог наличја са крилима у замаху и златним огрлицама са гравираним годинама 1382 и 1718.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ СИМБОЛИКЕ ГРБА

Грб Општине Херцег Нови у свом најсложенијем облику (Велики грб) чини хералдички штит плаве тинктуре, три шарже у сребрном емајлу - кула и два крина, чувари штита грифони у златном емајлу, златно емајлирана лента са наличјем у плавој тинктури и мурална муниципална круна у златном емајлу.

Сви грбовни елементи овог рјешења утемељени су у историјским, културним и природним обиљежјима Општине Херцег Нови, што је законска обавеза, и усклађени су са хералдичким правилима и хералдиком као једином научном дисциплином која се бави грбовима.

Ово рјешење не представља у потпуности нов симбол, већ представља еволуцију постојећег амблема у грб. Разлика грба у односу на амблем је у томе што симбол који се назива амблемом не подлеже сложеном симболичком језику који прописује хералдичка наука, док симбол који се назива грбом мора поштовати хералдичка правила како би завриједио назив грб. Грб као симбол општине(града) у европском друштвеном и културном контексту коме Црна Гора припада има статусно и симболички виши стандард у односу на амблем.

Сва симболика коју посједује постојећи амблем, који није у складу са хералдичким правилима, преведена је на хералдички језик муниципалне хералдике (хералдике градова). Из тог разлога се може рећи да предложени грб представља хералдички исправну стилизацију постојећег градског амблема. Замјеном нехералдичких елемената адекватним хералдичким (поље у штит, чемпрес у крин) и допуном недостајућих елемената муниципалне хералдике (мурална муниципална круна и чувари штита са лентом) овај предлог представља еволуцију постојећег амблема у грб (Закон о локалној самоуправи препознаје грб као симбол а не амблем), којом је обogaћено значење грба и којим су на адекватнији начин приказане особености Општине Херцег Нови у складу са одредбама Закона које апострофирају историјска, културна и природна обиљежја.

1. **Штит.** Хералдички штит плаве боје симболизује море, односно природна обиљежја Општине Херцег Нови.

У хералдици плава боја означава лојалност, искреност и истинитост, што би се у овом примјеру тумачило као: ***искрена и истинита лојалност мору као кључном покретачу живота, привреде и просперитета Општине Херцег Нови, како у прошлости тако и у будућности (рибарство, поморство, туризам, наутика).***

2. **Кула.** Хералдичка кула симболизује историјски утврђени град, са Сат кулом-Тором као његовим најрепознатљивијим симболом, односно културно-историјско обиљежје Општине Херцег Нови.

Кула на грбу представља симболички континуитет са печатом из 1883. године, усвојеним када Херцег Нови у оквиру Аустроугарског државног поретка статусно није имао право на грб, а печат као такав није био заснован на хералдичким правилима.

Основно хералдичко значење куле је снага, сигурност и опрез. Потпуну симболику куле ближе дефинише сребрни емај који у хералдици означава чистоту, вјеру, мудрост и мир апострофирајући их као врхунске муниципалне вриједности. Кула је приказана хералдички исправном стилизацијом – као озидана каменом, што посједује вишеструку симболику засновану на јединству мноштва (холистички принцип). У овом примјеру збирно тумачење сребрне куле је: ***вјера да мудрост и мир, као основне муниципалне вриједности граде сигурност и снагу Општини Херцег Нови.***

3. **Крин.** Два хералдичка крина симболизују заштитнике куле, обезбјеђују њен живот и опстанак, и представљају заједнички именоватељ вишеструких природних и културно-историјских обиљежја Општине Херцег Нови. Крин дефинише три кључна обиљежја која припадају симболици апострофираној Законом о локалној самоуправи. На првом мјесту је природни аспект - богатство разноврсном флором (вегетацијом) чије је хералдичко обиљежје крин, на другом мјесту је културни аспект - разноврсност

културне баштине у којој је на подручју Херцег Новог очуван континуитет употребе крина као хералдичке шарже током више од 10 вјекова, на трећем мјесту је историјски аспект - крин као универзална хералдичка инсигнија краљевских почести (престижа) на коју Херцег Нови има право услјед посебног историјског статуса, будући да је основан од стране краља, што је чињеница по којој је он у Црној Гори уникатан, односно представља јединствен примјер који заврјеђује обиљежје.

Крин је један од најстаријих и хералдички најпрестижнијих шаржи, а везује се за зачетак хералдике и прехералдички период. У хералдици симболизује три аспекта: краљевске почести, Богордицу и природну вегетацију.

У односу на претходни амблем, крин представља хералдичку замјену за нехералдички чемпрес и слиједи његово двојство (чувари, стража), али и композициони и обликовни образац, уносећи минималну визуелну промјену у досадашњи симбол амблематског карактера. Крин на хералдички исправан начн репрезентује велико богатство вегетацијом по којој је Херцег Нови познат и ван националних оквира. На тај начин постојећа симболика се задржава али јој се даје адекватан хералдички израз.

Хералдички израз посредством два крина поред природног аспекта, на подручју Херцег Новог посједује капацитет да изрази и преостала два аспекта (културни и историјски), чиме се вриједност овог симбола значајно ућвава и досеже статус „заједничког именитеља“ већег броја обиљежја.

Подручје Херцег Новог баштини употребу крина од периода прије оснивања Херцег Новог (IX/X – XIV вијек) које се везује за прехералдички период, а затим и кроз хералдички период од оснивања града у XIV па све до XIX вијека, те представља својеврсни заједнички именитељ симболичког језика локалног културно-историјског развоја, и континуитета у обнављању његовог живота.

Крин као хералдички симбол присутан је на подручју Херцег Новог још од периода неподјељеног хришћанства у IX/X вијека и култа Св. Срђа и Вакха, као заштитника Драчевице (данас Општина Херцег Нови) у склопу историјске Травуније, а унутар средњевјековне Византије а касније и Дукље, чији је хералдички симбол кринолико копље. Култ Св. Срђа и Вакха на територији данашње Општине Херцег Нови биљежи поп Дукљанин у свом Љетопису кроз манастир посвећен овим светитељима који се налази на територији Драчевице (Херцег Нови), а гдје ће и Јелена Балшић током прве половине XV вијека подићи репрезентативну до данашњих дана сачувану цркву Св. Срђа и Вакха на Подима.

Континуитет употребе крина наставља се током XIV вијека преко Твртка I Котроманића који су у свој грб као универзални хералдички симбол краљевске почести добили кринове свега неколико година прије оснивања града Светог Стефана (што је изворно име Херцег Новог). Чињеница да је град основао краљ даје му за право употребу крина као симбола почести и посебне заштите на сличан начин као што је то пракса у бројним другим градовима Европе у ситуацијама кад је град осниван од стране краља или је пак од краља добијао посебан привилегован статус (примјери статусне употребе крина на грбовима градова у Италији, Хрватској, Србији, Словачкој, Пољској, Мађарској, Француској).

Употреба крина вишеструко је присутна и кроз симболе домаће племићке породице Шимраковића, локалног старог средњевјековног племства (континуитет од XII-XIX вијека), који су у Кутском пољу и Подима опстали и током Османске владавине, те дали племићке огранке Стратинић-Стратимировић и Јововић, који су у периоду Млетачке управе дали допринос као челници локалне управе, али и велики муниципални донатори, како током млетачке тако и аустроугарске управе, чији се грб са два крина и данас чува на почасном мјесту у порти сакрално-управног комплекса Топалске комунитаци. Поред ових православних породица, крин у својим

грбовима на подручју Херцег Новог користиле су и чувене католичке породице Буровић-Змајевић (аутентично херцеговско племство са почетка XVIII вијека) који су током млетачке управе наслиједно давали гувернере Херцег Новог, те чланови породице Бућа која је у више генерација давала заповједнике одбране утврђеног Херцег Новог.

Још једно обиљежје Општине Херцег Нови, које му даје хералдичко утемељење за употребу крина (четврто) је симбол култа Богородице који је најзаступљенији на територији општине Херцег Нови. Од укупног броја цркава на територији Општине Херцег Нови, највећи број (12) посвећен је управо Богородици. Овај култ заступљен је како код православног тако и код католичког становништва (двје цркве посвећене Св. Успењу богородице у манастиру Савина, манастир Св. Ваведене Богородице, цркве Св. Рођења Богородице, Св. Риза Богородице, Св. Госпођа, Госпа од Кармена, Госпа од Розарија и др.). Богородица се у хералдици обиљежава крином, на исти начин као што се у хералдици Св. Марко обиљежава крилатим лавом, Св. Лука крилатим телетом, Св. Јован орлом и слично.

Цјенећи изречена значења и вишеструка утемељења за употребу крина која су упориште нашла у природним (вегетација) и културно-историјским обиљежјима Општине Херцег Нови (вишевијековна пре-хералдичка и хералдичка традиција подручја данашње општине од IX-XIX вијека, те особен статус краљевог града), а узевши у обзир да сребрни емајл у хералдици означава чистоту, вјеру, мудрост и мир, два крина у грбу се тумаче тако да су они: ***чувари (стража) града која ће утемељена у искреној вјери у очување природе и природног окружења са једне, и цјелокупне специфичне и уникатне културно-историјске баштине са друге стране, као универзални симболи живота и обнављања, обезбједити опстанак града и његовог духа у будућности, на исти начин на који су обезбједили негов опстанак у прошлости.***

4. Мурална муниципална круна. Мурална круна је у муниципалној (градској) хералдици универзални симбол статуса самоуправе, и представља обиљежје статуса Општине Херцег Нови унутар државе Црне Горе. Број мерлона на муралној круни говори о броју становника у општини у односу на број становника у цјелокупној држави. Три мерлона говоре о томе да општина има између 10.000-50.000 становника. Златна боја муралне круне говори о специфичном историјском статусу.

5. Грифони. Хералдички грифони симболизују културно обиљежје Општине Херцег Нови. Грифони су најстарије до сад прнађене и очуване хералдичке фигуре на територији Општине Херцег Нови. Налазе се на парапетним плочама које потичу из IX вијека и везују се за прероманску умјетност. Композиције са грифонима допуњене су криновима и криноликом вегетацијом. Вриједност Сушћепанских грифона уздигнута је до статуса културног добра од националног значаја за Црну Гору, те они на тај начин достојно и поносно репрезентују културне вриједности Општине Херцег Нови.

Грифон као митско биће са тијелом лава те главом и крилима орла спада у групу најстаријих хералдичких фигура. Његово изворно хералдичко значење се везује засимбол снаге, вођства и одважности.

Сушћепански грифон је један од најстаријих општеприхваћених симбола Херцег Новог. Као такав заузима почасно мјесто чувара штита у позицији „рампарт“. Грифони посједују огрице са гравираним годинама херцеговских почаста и то 1382., година оснивања града и 1718., година оснивања Топалске комунитације, односно стицања аутономије и права на независну управу локалног становништва у склопу Млетачке републике – претече савремене Општине Херцег Нови. Златна боја у хералдици означава великодушност. Тумачење

чуvara штита се заснива на томе да: **грифони персонификују значај културног наслеђа херцеговске општине, коју они својом снагом и одважношћу великодушно и неприкосновено бране.**

- 6. Лента и Мото.** Према хералдичким правилима најчешћи ослонац чуварима штита је лента на којој се налази исписан мото (парола). Мото је поклич који представља град и најчешће се везује за неку од историјских паролa које су прерасле у *spiritus movens* града или пак неку од паролa везаних за заштитника града, историјску повељу у којој се дати град помиње везано за свој специфичан статус или оснивање. Исписивање имена града на ленти представља симболички плеоназам и не сматра се исправним. Натпис на ленти ће бити накнадно дефинисан у будућности.

2. ВЕКСИЛОЛОШКИ ОПИС ЗАСТАВЕ

Заставу Општине чини бијело поље са централно постављеном усправном и положеном гредом, обје плаве, у цјелини опточене златно, на пресјеку греда је Мали грб општине дефинисан златним свитком – медаљоном. Односи страница заставе су 2:3. Ширина греде је 5/31 висине заставе. Ширина оптоке је 2/31 висине заставе.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ СИМБОЛИКЕ ЗАСТАВЕ

Концепт заставе. Застава симболизује природна обиљежја и географске специфичности Општине Херцег Нови. Плава симболизује море, златна симболизује тековине баштине и будућег стваралаштва људи, а сребрна симболизује копно и кршевите врхове брда и планина херцеговске територије. Непоновљивост Општине Херцег Нови огледа се у специфичном просторном распореду њених територија, као природног обиљежја, које чине четири басена „рогљастог“ облика од којих је један од копнене матице одвојен морем. То су Њивичко-Игалски, Топљанско-Мељински, Кумборско-Бијелски и Луштички басен. Ови басени међусобно су унутар Општине Херцег Нови повезани једино морем, које је како кроз историју тако и данас окосница живота, друштвеног, економског и привредног раста. Управо је ова специфичност са морем као обједињујућим фактором, са пречишћеном геометријском стилизацијом приказана на застави. Поред наведеног, застава кореспондира и са историјском заставом града приказаном на претходно поменутом печату града из средине XIX вијека. На средини заставе се налази златни медаљон (спецификум хералдике цјелокупне Боке Которске) који остварује континуитет са контуром постојећег амблема општине. У средини медаљона је штит са садржајем основног грба.

3. ПРАЗНИК

Празник Општине Херцег Нови је 28. октобар.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ СИМБОЛИКЕ ПРАЗНИКА

Херцег Нови су 28. октобра 1944. године од фашистичког окупатора ослободиле Прва бокешка, Десета херцеговачка и Друга далматинска бригада. Највећи број градова и општина у Црној Гори као своје празнике слави управо датуме ослобађања од фашистичке окупације. Из тог разлога сматра се да је датум ослобађања од фашистичке окупације један од најзначајнијих за историју Херцег Новог, а његова прослава има традицију дугу преко 70 година. Херцег Нови 28. октобра слави своју слободу.

Графички прилози:

ПРИКАЗ ГРБА

Аутентичан грб Општине Херцег Нови, усклађен са одредбама Закона о локалној самоуправи и правилима муниципалне хералдике, те усклађен са црногорским хералдичким изразом који је овладао током последиједних 12 година.

ПРИКАЗ ЗАСТАВЕ

Аутентична застава Општине Херцег Нови усклађена са одредбама Закона о локалној самоуправи и правилима вексилологије

STARI AMBLEMI, PODGORICA, BAR, KOTOR, BUDVA

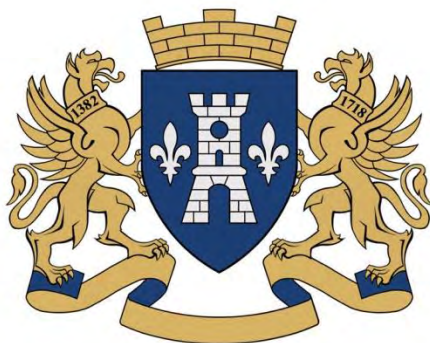

NOVI GRBOVI, PODGORICA, BAR, KOTOR, BUDVA

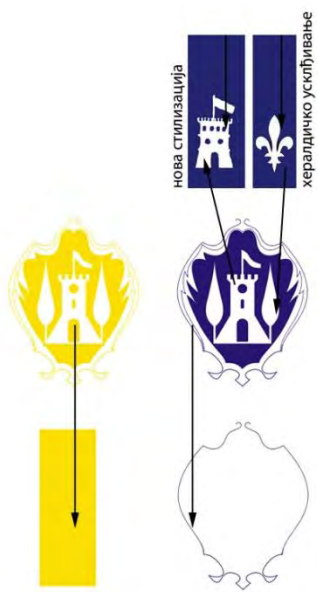
ПРИМЈЕРИ ПОЗИТИВНЕ ХЕРАЛДИЧКЕ ПРАКСЕ ГРАДОВА/ОПШТИНА У ЦРНОЈ ГОРИ

Трансформације општинских амблема у грбове на простору Црне Горе којим је остварен препознатљив израз муниципалне хералдике Црне Горе по којој су градски/општински грбови постали препознатљиви у Европи и ван њених граница. С лијева на десно су примјери Подгорице, Бара, Котора, Будве.

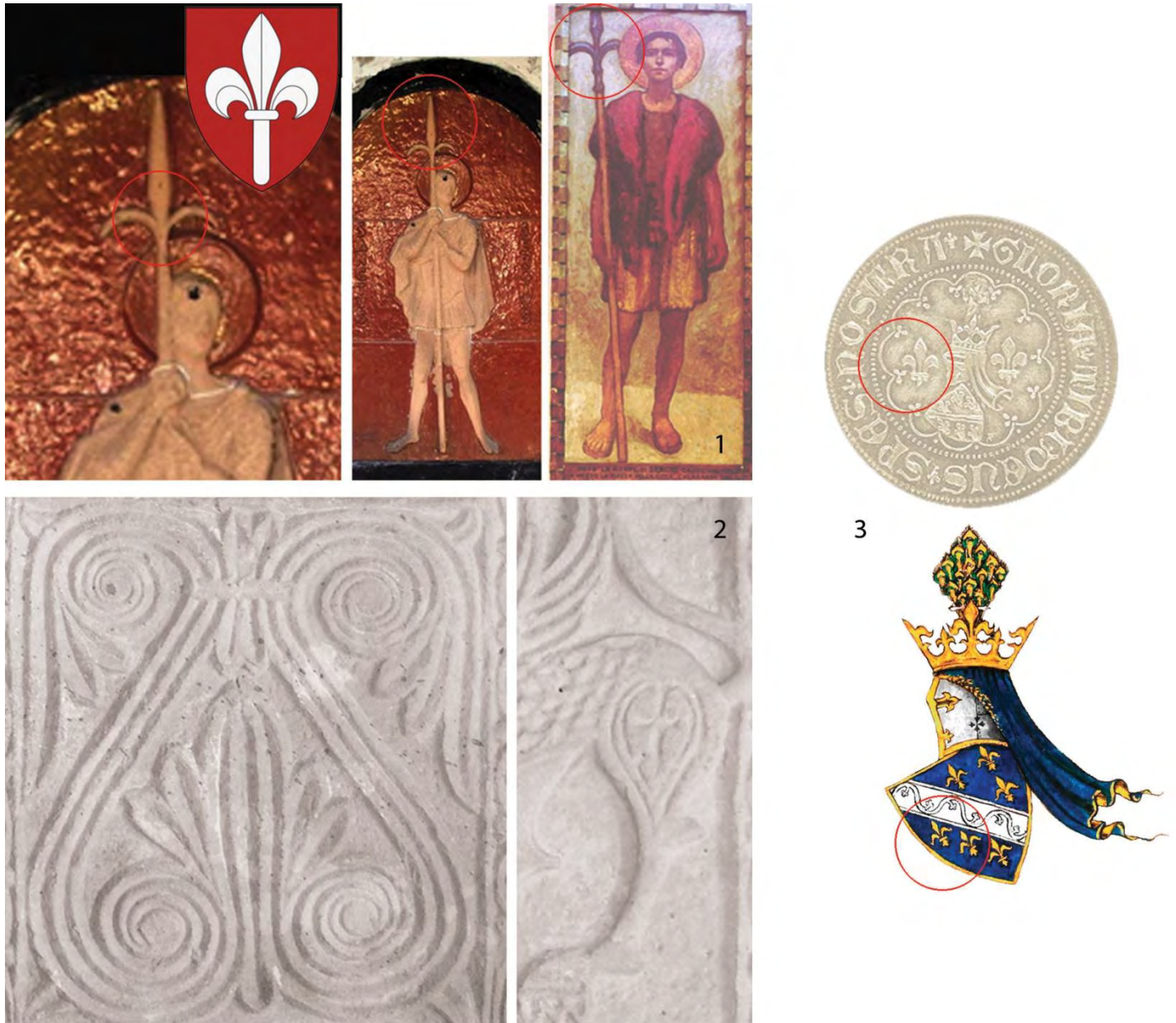
ГРБ И ЗАСТАВА ХЕРЦЕГ НОВОГ – ДОСЛИЈЕДАН ЦРНОГОРСКИ ХЕРАЛДИЧКИ ИЗРАЗ

Приказ грба и заставе Херцег Новог који дослиједно уз поштовање свих хералдичких правила међународно признате муниципалне хералдике и Закона о локалној самоуправи наставља имплементацију визуелног израза трасираног кроз грбове Подгорице, Бара, Котора, Будве стварајући особен и препознатљив црногорски хералдички израз.

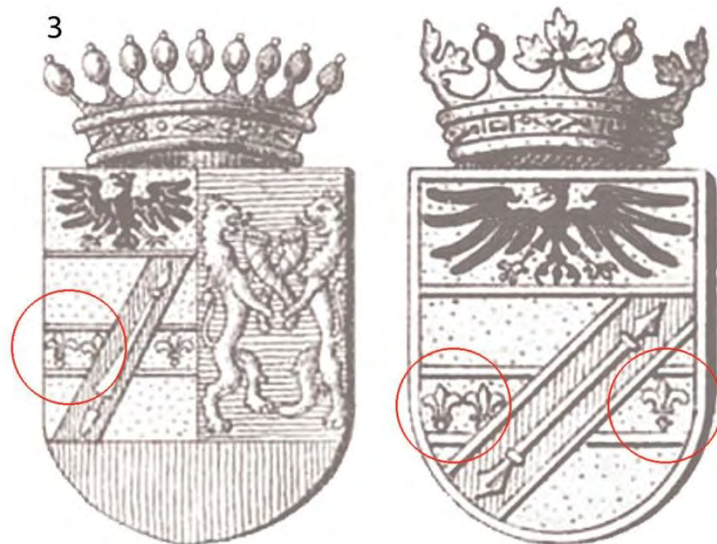
ГРБ И ЗАСТАВА ХЕРЦЕГ НОВОГ – УТЕМЕЉЕЊЕ У ДОСАДАШЊЕМ АМБЛЕМУ КОЈИ ЕВОЛУИРА У ГРБ

Приказ чинилаца досадашњег амблема (досадашња нестандардизована употреба у више различитих графичких стилизација и боја) и преузимање његових хералдички исправних елеменатаа и модификација нехералдичких елемената у хералдичке.

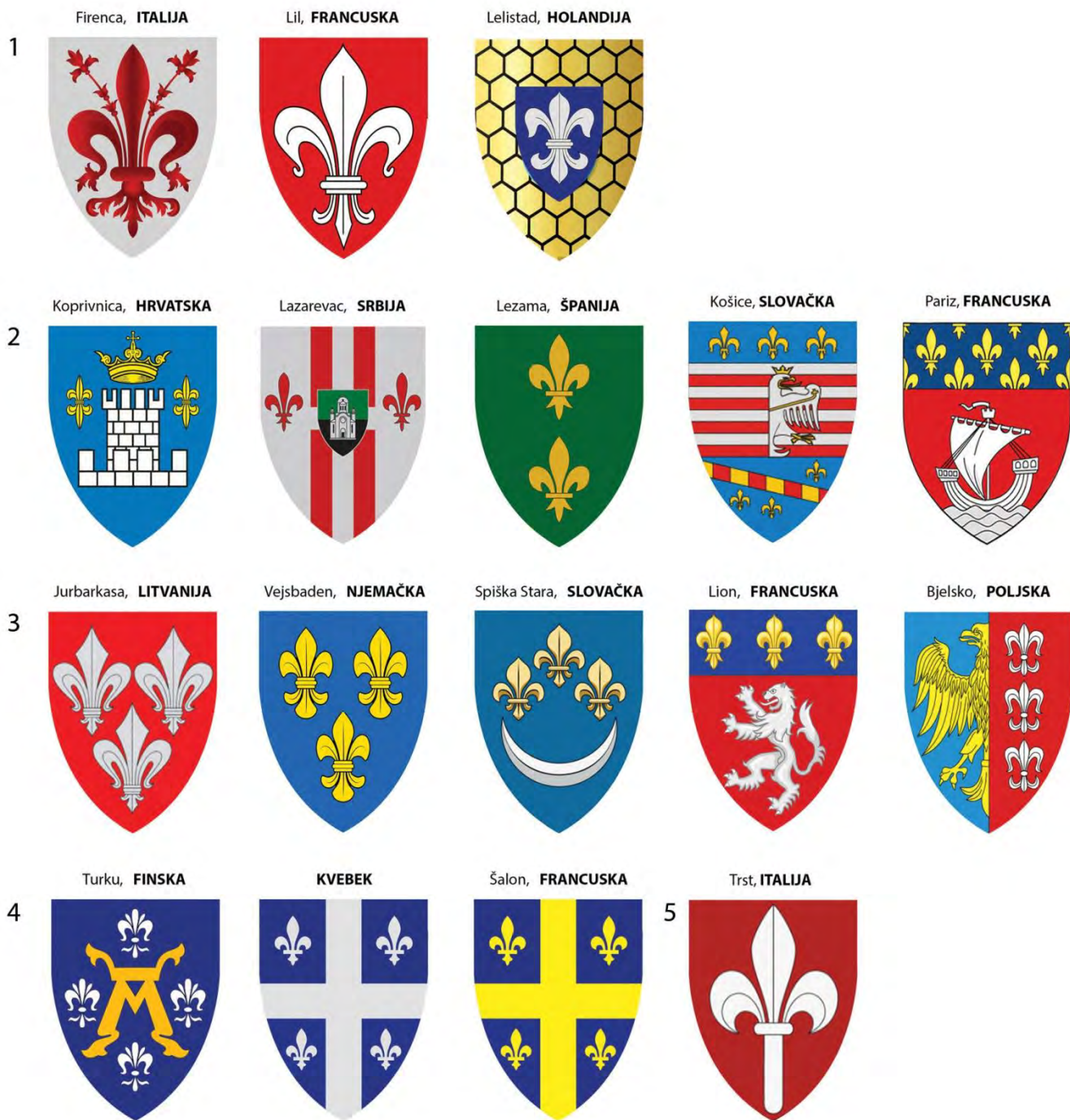
УПОТРЕБА КРИНА КАО ОБИЉЕЖЈА ИСТОРИЈСКИХ, КУЛТУРНИХ И ПРИРОДНИХ ОСОБНОСТИ ХЕРЦЕГ НОВОГ

1. Кринолико копље као хералдички симбол Св. Срђа и Вакха, култ заступљен на тлу данашње општине Херцег Нови током управе Византије и Дукље у периоду неподјељеног хришћанства, обновљен у доба Јелене Балшић и њеног живота на херцегновском двору током XV вијека/ **2.** Кринолики флорали као приказ вегетације и кринолики симбол на задњој ноzi грифона као елементи камене пластике парапетне плоче са Сушћепана (Херцег Нови) из IX вијека, Културно добро од националног значаја за Црну Гору/ **3.** Употреба крина на грбу Твртка Котроманића оснивача Херцег Новог као симбол статуса краљевског достојанства.

УПОТРЕБА КРИНА КАО ОБИЉЕЖЈА, КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИХ ОСОБЕНОСТИ ХЕРЦЕГ НОВОГ

1. Двоструки крин на грбу херцеговског средњевјековног племства породице Шимраковић која је током вјекова изњедрила локално и регионално чувене породице Јововић и Стратимировић, приказ грба на почасном мијесту Управно-сакралног комплекса Топаљске комунитаци (Херцег Нови, Културно добро од националног значаја) и каменој пластици у порти Манастира Савина (Херцег Нови, Културно добро од националног значаја)/ 2. Крин на грбу породице Бућа, чији су представници, домицилни у Херцег Новом, били вишедеценијски заповједници одбране града/ 3. Три крина на грбу једне од најзаслужнијих породица за Херцег Нови, племићке породице Буровић-Змајевић, аутентичног херцеговског племства чији су представници током цјелокупне млетачке управе делегирани гувернере Херцег Новог (нпр. *Актуелни грб Будве је у цјелости преузет грб венецијанске породице Кверини која је током три деценије у Будви била провидурска*).

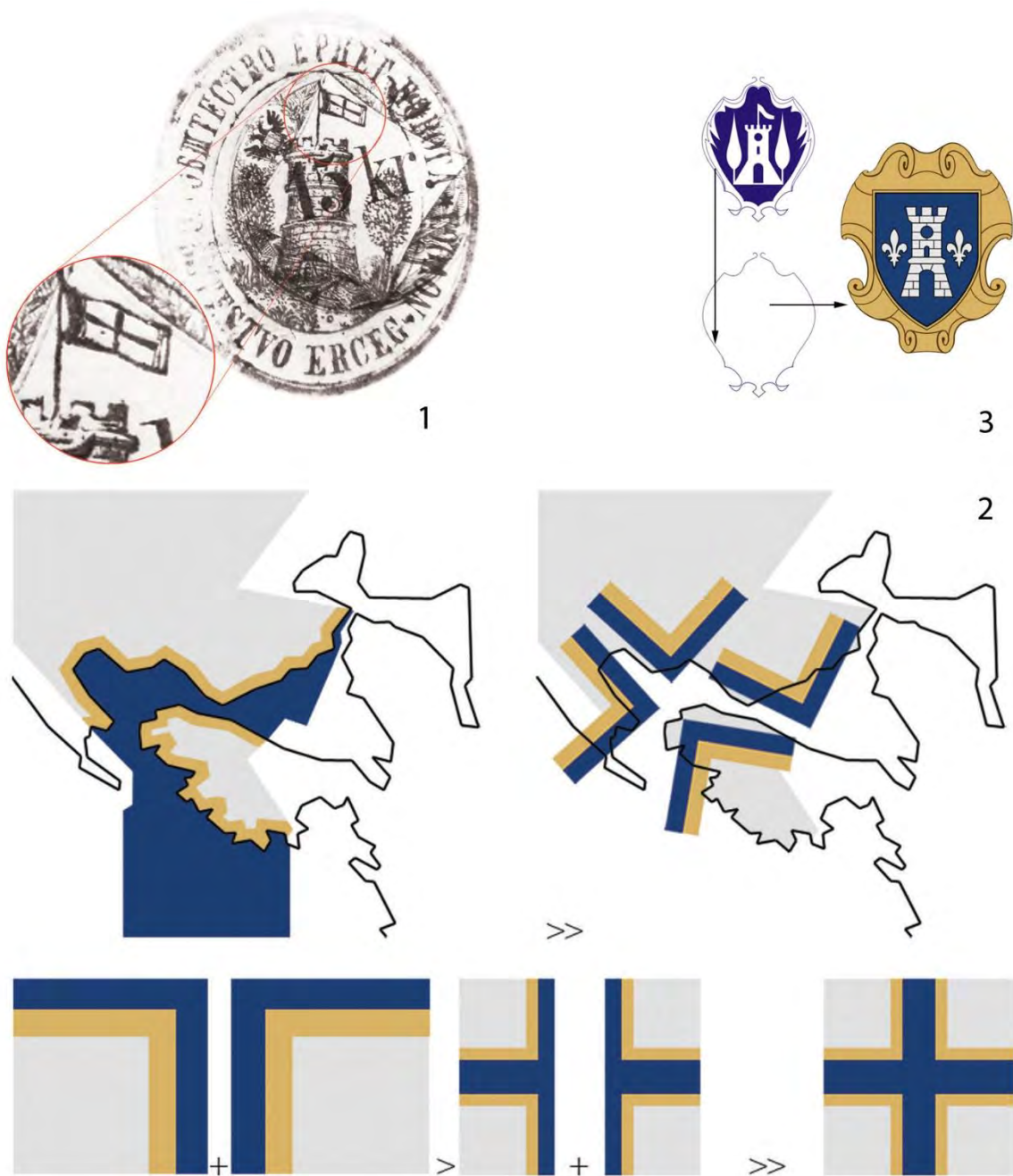
УПОТРЕБА КРИНА – КОМПАРАТИВНА ХЕРАЛДИЧКА ПРАКСА

1. Крин као хералдички симбол вегетације у Малим грбовима градова Фиренце Лила и Лилштада/ 2. Крин као хералдички симбол почаста краљевског достојанства (оснивања или специјалног статуса) у грбовима градова Копривнице, Лазаревца, Лезама, Кошица и Париза/ 3. Крин као хералдички симбол Богородице у грбовима градова Јурбаркаса, Вејсбадена, Спишке Старе, Лиона и Бјелска/ 4. Крин као хералдички симбол вишеструких мотива културног наслеђа у Турку, Квебеку и Шалону/ 5. Кринолико копље као хералдички симбол Св. Срђа и Ваха на грбу града Трста.

ЧУВАРИ ШТИТА

Сушћепански грифони - најстарији прикази хералдичких фигура икад пронађени на тлу данашње територије Општине Херцег Нови, датирани у 9. вијек, прероманског опуса, приказани сучељено на двије камене плоче, **услијед изузетних културних вриједности проглашени су културним добром од националног значаја за Црну Гору.**

ТРАНСПОНОВАЊЕ ИСТОРИЈСКЕ ЗАСТАВЕ

1. Историјска застави Херцег Новог приказана на печату са кулом и двије мурве (период кад Херцег Нови статусно није имао право на грб па тако ни на хералдичка обиљежја)/ **2.** Приказ транспонованја природних и географских обиљежја Општине Херцег Нови путем графичко-вексилолошког поступка којим су морем уједињена 4 басена Општине Херцег Нови, специфичног рогљастог облика (плаво-море, златно-тековине баштине човјечанства, сребрно-кршевити врхови пејзажа)/ **3.** Генеза медаљонског грба који је настао преузимањем нејасно обликованог мотива свитка са старог амблема као мотива, и његова исправна хералдичка артикулација која је одвојена од штита (слично заставама Котора и Дубровника које баштине сличну хералдичку традицију).